

نبرد جیحون، ظفرنامه علی یزدی،
منسوب به بهزاد، هرات، مجموعه
گارت، بالتیمور، مأخذ: آرژند، ۱۳۸۹:
۲۹۳

بررسی تطبیقی پوشاک رزم بر اساس مطالعه نگاره‌های نسخ خطی در مکاتب هرات و تبریز*

محمد ابراهیم زارعی ** مریم دولتی ***

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۱/۱۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۵/۹/۳

چکیده

یکی از موضوعات قابل بررسی در مطالعه نگاره‌ها مطالعه نوع پوشاک افراد است که در هر عصر با توجه به موضوع نگاره و مسائل سیاسی، فرهنگی و اجتماعی متفاوت خواهد بود. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تطبیقی پوشاک رزم بر اساس نگاره‌های نسخ خطی در مکاتب هرات و تبریز و سیر تحول پوشاک رزم در این مکاتب از طریق معرفی پوشاک‌هایی است که در نگاره‌های رزم کاربرد داشته است. بر مبنای هدف یاد شده، مهم‌ترین پرسش‌های پژوهش عبارت‌اند از: ۱- پوشاک رزم در مکتب هرات و تبریز در نسخ خطی به چه نحوی نمایش داده شده و آیا بازسازی این نوع پوشاک ممکن است؟ ۲- چه تغییراتی در پوشاک رزم مکاتب فوق بر اساس مطالعه نگاره‌ها حاصل شده است؟ نتایج پژوهش بیانگر آن است که هنرمندان در خلق نگاره‌ها بازتابی از واقعیت جامعه را نمایش داده‌اند؛ به عبارتی انواع پوشاک رزم در نگاره‌های مکاتب هرات و تبریز در کنار مراجعه به متون قابل بازسازی است. مطالعه نگاره‌های مزبور امکان تغییر و تحولات ایجاد شده در پوشاک رزم در هر دوره را مشخص و نیز امکان مطالعه سلسله‌مراتبی آنها را فراهم آورد. پژوهش حاضر از نوع تاریخی و با رویکرد تحلیلی - تطبیقی انجام شده است و روش گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و استفاده از منابع نوشتاری و مکتوب است.

واژگان کلیدی

نگارگری، پوشاک رزم، مکتب هرات، مکتب تبریز، بررسی تطبیقی.

* دانشیار گروه باستان‌شناسی، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه بوعلی سینا همدان Email: Mohamadzareei@yahoo.com
** دانشجوی دکتری باستان‌شناسی، دانشگاه بوعلی سینا همدان (نویسنده مسئول). Email: Maryam.dolati@alumni.ut.ac.ir